

KIZ ÇOCUKLARININ HİMÂYESİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd- dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*مَنْ عَادَ مَرِيضًا، فَجَلَسَ عِنْدَهُ سَاعَةً، أُجْرِي لَهُ
أَجْرَ عَمَلِ أَلْفِ سَنَةٍ لَا يُعْصَى اللَّهُ فِيهَا طَرْفَةَ عَيْنٍ*

(حل. عن أنس)

RE. 430/1 (*Men âde marîdan, fecesele indehû sâaten, ecra'llâhu lehû ecre ameli elfi senetin, lâ ya'si'llâhe fîhâ tarafete ayn*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Uzaktan, yakından Şu meclise gelmiş olan kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri sa'yinizi meŐkûr eylesin, ibadetlerinizi kabul eylesin, muradlarınıza nâil eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadislerinden bir demet *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabından okumaya başlamadan önce, evvelen ve hâssaten Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine hediye olsun diye, sonra cümle âlinin, ashabının, etbâının ve bilhassa verese-i enbiyâ, ulemâ-ı izâm ve meŐâyih-ı kirâmımızın, Ebûbekir es-Sıddîk RA ve Ali el-Murtezâ'dan üstadımız, hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzeran eylemiş olan silsilemiz mensublarının ve onlara bağlı halifelerin, müridlerin, muhiplerin ruhlarına hediye olmak üzere;

Şu eseri telif eylemiş olan GümüŐhanevî Hocamız'ın ruhuna hediye olması için, sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ve hâssaten bu hadîs-i Şerîflerin bize kadar gelmesinde, bu ilimlerin bize kadar ulaşmasında emeği geçmiş olan râvîlerin, alimlerin ruhları için;

İçinde ibadet ettiğimiz Şu mescidi yapanlar, yaşatanlar, ayakta tutanlar, gayret sarf edenlerin kendilerinin ve geçmiŐlerinin ruhları için; bu beldeleri canını ortaya koyup rızâ-ı bârî yolunda cihad ederek fethetmiŐ olan fatih ecdadımızın, dedelerimizin, mücahidlerin, askerlerin, ashab-ı hayrât u hasenâtın ruhları için;

Uzaktan, yakından Şu hadisleri dinlemeye gelmiş olan sizkardeŐlerimizin âhirete gœçmüŐ bütœn sevdiklerinin, yakınlarının, akrabasının, dostlarının ruhları için; yaŐayan biz müslœmanların da Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasına uygun œmür sürœp, huzuruna alını aœık, yœzü ak, sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması için bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup œyle baŐlayalım!

.....

a. Hasta Ziyaretinin Mükâfatı

Metnini okumuŐ olduğumuz ilk hadîs-i Şerîf *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 430. sayfasında, hastalıkla ilgili, hastaları ziyaretle ilgili. Geœen hafta da zaten hastalarla ilgili üç dœrt hadîs-i Şerîf peş peşe gelmiş, müjdeler kulağımıza eriŐmiŐti. Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i Őerifinde, yine hasta ziyaretinin faziletinden bahsederek buyurmuşlar ki:¹

مَنْ عَادَ مَرِيضًا، فَجَلَسَ عِنْدَهُ سَاعَةً، أَجْرِي اللَّهُ لَهُ
أَجْرَ عَمَلِ أَلْفِ سَنَةٍ لَا يُعْصَى اللَّهُ فِيهَا طَرْفَةَ عَيْنٍ

(حل. عن أنس)

RE. 430/1 (*Men àde marîdan, fecelese indehû sâaten, ecra'llàhu lehû ecra ameli elfi senetin, lâ ya'si'llâhe fîhâ tarafete ayn*)

¹ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.161; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.100, no:25174; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.54, no:22915.

(*Men àde marîdan*) “Kim bir hastayı ziyaret ederse, (*fecelese indehû sâaten*) onun yanında bir müddet oturursa; (*ecra’llàhu lehû ecra ameli elfi senetin*) Allah ona bin senelik amelin ecrini icrâ eder. (*Lâ ya’si’llâhe fîhâ tarafete aynin*) Bir göz yumup açıncaya kadar bile olsa, Allah’a isyan etmeden bir sene amel işlese ne kadar sevap alacaksa, öyle çok sevap alır.”

Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet edilmiş hadîs-i şerîf.

Hadîs-i şerîfin içinde geçen *sâat* kelimesi burada, günün yirmi dörtte biri olan saat mânasına değildir. Buradaki mânası, zamanın bir parçası olan bir an, bir zaman, bir müddet demektir. Bu hususta çok hadîs-i şerîfler geçtiği için sözü fazlaca uzatmıyorum.

Hasta kardeşlerimizi ziyaret etmek müslümanın müslüman üzerinde olan vazifelerinden bir vazife, çok kârlı bir vazifedir. Hem hasta ecir kazanır hem ziyaret eden ecir kazanır. Hastanın duası makbuldür.

Onun için hastane köşelerinde boynu bükük bekleyen kardeşlerimizi unutmayın! Allah-u Teâlâ Hazretleri hastalarımıza şifalar versin, dertlilerimize devalar ihsan eylesin. Hastalık çok zordur; hastalıkların çok çeşitli sıkıntıları vardır. Siz akşam yorgun yatarsınız, sabah kalkarsınız. Gecenin nasıl geçtiğini bile anlamazsınız. Bir de hastaya sor bakalım:

*Şeb-i yeldâyı müneccimle muvakkıt ne bilir;
Mübtelâ-yı gama sor kim geceler kaç saat?*

Yılın en uzun gecesine *şeb-i yeldâ* derler. Hani 21 Aralık gecesi çok uzun oluyormuş ya. “Onu müneccim, ilm-i heyetçi, takvimci bilmez, muvakkıt bilmez, onlar ne bilsin; en uzun gecenin hangi gece olduğunu sen gamlılara, dertlilere, hastalara sor.” diyor.

Geçmez. Saate bakarsın üç olmuş, biraz dişini sıkarsın; ağrıya, sızıya, üzüntüye tahammül edersin, çok vakit geçti zannedersin, bir daha bakarsın ki üçü iki geçiyor. Yine bir dönersin, bir o tarafa bir bu tarafa dolaşırsın, bir daha bakarsın, üçü dört geçiyor. Zaman geçmez, sabah oluncaya kadar ne sıkıntılar çeker.

Biliyorsunuz, Allah-u Teâlâ Hazretleri müslümanın müslümana duasını kabul ediyor. Hem de en çabuk kabul olan dua, müslümanın müslüman kardeşine yaptığı duadır. Şimdi az önce hasta bir kızı olan bir kardeşimiz geldi. Bizim kardeşimiz, müslümanlar hep kardeş. Kapımızın önünde gözyaşı döktü, bizim de içimizi kan ağlattı. Hastası çok ağırmış, Allah cümle hastalarımızla beraber onun kızcağızına da şifa versin... Sizi de bizi de cümleten iki cihanın hayrına nâil eylesin...

Pazar, cumartesi, perşembe neyse, hangi günse, böyle bir hastanız varsa ziyaret etmeyi ganimet bilin! Hem size sevap var hem ona çok sevap var. Onun duası da sizin hakkınızda yaptığı dua da makbuldür. Sizin de ona yaptığınız duaların tesiri vardır. Çünkü gıyabında yapılan dualar boş çevrilmez. Allah-u Teâlâ Hazretleri muhabbetlerimizi çok eylesin.

İnsan hastanede kapıya bakıyor. Hastaların hâli bir hoş haldir, ağrısı sızısı olmasa bile ziyaretçi gelmedi mi mahzun olur. Ziyaretçi geldi mi, “Bir ziyaretçi daha geldi, bir ziyaretçi daha geldi.” diye sevinir.

Ben lisedeyken hastaneye gittim ama gizli gittim. “Anam babam üzülmesin.” diye hiç söylemedim. Bir başka sebeple çıkmış gibi evden çıktım, hastaneye gittim. Yattım, ameliyat oldum, on beş- yirmi gün yattım. Hastaneye hiç ziyaretçim gelmiyor. Bütün gelenler bakıyorlar, bana acıyorlar; ben de içimden güleceğim mi, ağlayacağım mı ne yapacağımı bilemiyorum.

Hakikaten zor olur. Hastaları ziyaret edin, hem de ibret olur. Sıhhatin kıymetini o zaman anlarsınız. İnsan sıhhati buldu mu, karnı doydu mu günah peşinde koşuyor. Bir git bakalım, bak ne çeşit hastalıklar var, bir gör.

Allah o hastalığı sana verse ne yapacaksın?

“—Allah göstermesin, o hastalığı verse ne yapacağım? Eyvah, ben sıhhatte iken Allah’a iyi kulluk edeyim!” diye insanın iyi müslüman olmasına sebep olur.

Duaların kabul olma sebeplerinden birisi nedir?

Allah duaları bazen kabul etmez; “Senin duanı kabul etmiyorum!” der, reddeder. Mülk onun değil mi? Nasıl isterse öyle yapmaz mı? Bazı duaları reddediyor.

Kimlerin duasını reddediyor?

Sadece başı sıkıştığı zaman dua edenin duasını reddediyor:

“—Git! Sen başın sıkışmayınca buraya gelmedin.”

Onun duasını kabul etmiyormuş. Onun için geniş zamanınızda dua edin:

“—Yâ Rabbi! Çok şükür sıhhat vermişsin, âfiyet vermişsin, evlat vermişsin, hanım vermişsin, koca vermişsin... Yâ Rabbi, bu günümü aratma, verdiğin nimetlere çok şükür.” diye şimdi dua edersen, başın dara geldiği zaman, Allah duana icabet eder.

Geniş zamanında dua etmezsen, başın sıkıştığı zaman olmaz. Onun için bu sıhhatli halinizde giderseniz, hastaların halini görürsünüz de şükürünüz artar:

“—Yâ Rabbi, ben senin en iyi kullarından değilim ki, nice kabahatli kulunum! Sen beni benden iyi bilirsin ama, nice kabahatim olduğu halde beni sıhhatli yapmışsın, nimetlerin içinde yüzüyorum, nimetlere gark olmuşum. Bu kardeşim çok daha iyi kul olduğu halde hasta... Yâ Rabbi, bana verdiğin sıhhate çok şükür. O kardeşime de sıhhat ver!”

Hem ona dua etmekten ecir kazanırsın, hem kendi içinde bulunduğun nimeti daha iyi anlarsın, hem de Allah-u Teâlâ Hazretlerine daha sıkı bağlanırsın, Müslümanlığın iyi olur.

b. Ammâr ibn-i Yâsir RA'ın Kıymeti

Öbür hadîs-i şerîfe geçelim.

Halid ibn-i Velid RA'dan rivayet edilmiş. Ahmed ibn-i Hanbel'de, Neseî'de, *Müstedrek*'te ve daha başka kaynaklarda olan bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

مَنْ عَادَى عَمَّارًا عَادَاهُ اللَّهُ، وَمَنْ أَبْغَضَ عَمَّارًا
أَبْغَضَهُ اللَّهُ

(حم. ن. حب. طب. والضياء عن خالد بن الوليد)

RE. 430/2 (*Men àdâ ammâren àdâhü'llàhu, ve men ebgada ammâren ebgadahu'llàh*)

Bu Ammar, Ammar ibn-i Yâsir Hazretleri'dir. Meşhur ilk müslümanlardan, kavi müslümanlardan, Peygamber SAS Efendimiz'in yanında makbul bir sahabidir.

Bu râvî Hâlid ibn-i Velîd ile aralarında biraz çekişme geçmiş. İnsanlar çekişmesiz olmuyor. İnsanoğlu; nefis var, şeytan var, kızıştırıyor. İyi insanlar da bazen birbirleriyle kalp kırıcı durumlara düşebiliyorlar. Allah bizi böyle etmesin, dostlarımızla dost olmayı nasib etsin...

Halid ibn-i Velid RA:

“—Ammar'la aramızda bir şeyler cereyan etti; ben de ona biraz ağır konuştum.” diyor.

Bu hadise Peygamber SAS'e mâlum olmuş, bu hadis-i şerîfi o zaman buyurmuş:

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.89, no:16860; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.441, no:5674; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.73, no:8269; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XV, s.556, no:7081; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IX, s.481, no:15595; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XII, s.120, no:32918; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.152; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLIII, s.398, no:9274; Hâlid ibn-i Velid RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIII, s.533, no:37388; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.57, no:22924.

(*Men àdâ ammâren àdâhü'llàh*) “Her kim Ammar’a düşmanlık ederse, Allah da ona düşmanlık eder. (*Ve men ebgada ammâren ebgadahu'llàh*) Her kim Ammar’a buğz ederse, kızarsa, Allah da ona buğz eder, kızar.”

Onun kıymetini ifade eden bir ifade. Halid ibn-i Velid RA Peygamber SAS Efendimiz’e gelmiş, şikâyet etmiş, ağır sözler söylemiş, Peygamber SAS Efendimiz susmuş, hiç konuşmamış. Ama onun ağır sözlerinden Ammar RA ağlayınca, Efendimiz bu hadîs-i şerîfi buyurmuş.

Bu böyle olduğu gibi, Allah’ın bütün sevgili kulları hakkında da böyledir:

Kim Allah’ın sevgili kuluna düşmanlık ederse Allah’a düşmanlık etmiş olur. Çünkü kul, Allah’ın sevgili kulu. Kim onun kalbini kırarsa başına çok sıkıntılar gelir. Onun için Allah’ın has halis kullarına dil uzatıp kalp kırmamaya gayret edin, bir.

İkincisi; pekiyi Allah’ın iyi kulu hangisi? Allah iyi kullarını bazen bildirir bazen bildirmez. Hadîs-i şerîfte geçiyor, bana çok tesir etmiştir. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:³

³ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2024, *Birr ve Sıla* 45/40, no:2622; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s:403, no:6483; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.364, no:7932; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.331, no:10482; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.7; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.219; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.173, no:573; Ebû Hüreyre RA’dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.264, no:861; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.288, no:6459; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.331, no:10482; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.350; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.370, no:1236; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.108; İbn-i Hibbân, *es-Sikât*, c.III, s.27, no:93; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.314; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*,

رُبَّ أَشْعَثَ أَغْبَرَ، لَ وَ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَهُ

(م.ك. هب. عن أبي هريرة؛ طس. هب. عد. خط. عن أنس)

(*Rubbe eş'ase ağbera*) “Nice saçı başı dağınık üstü başı tozlu topraklı insan vardır ki, giyimi güzel değil, saçı başı dağınık. Zengin değil ki yıkanamamış, su bulamamış. Arabistan hali tabii, terlemiş, belki yatacak yeri muntazam değil. Kum esti, saçlarını doldurdu, saçı başı dağınık. Yüzü gözü, üstü başı tozlu topraklı. Nice böyle insan vardır ki Allah’ın sevgili kuludur da insanlar bilmez. Söz söylese kimse sözüne kulak asmaz; “Aman, itibarsız, ne olduğu belli olmayan bir adam.” der. Kız istese kız vermezler, herkesin kızı kıymetli olduğu için olur olmaz kimseye vermek istemez.

“—Maaşın ne kadar? Ne iş yapıyorsun, itibarın ne, mevkiin ne, makamın ne?” böyle gider, mâlum.

O zamanda da öyleydi, bu zamanda da öyle. “Kız vermezler ama, (*lev aksame ale’llâhi leeberrehû*) eğer o kimse bir şeye yemin etse, onun yemini doğru çıksın diye, onun hatırı için Allah o işi öyle yapar.”

---

c.III, s.203, no:1247; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.178, no:578; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.267, no:3245; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.X, s.466, no:17918; *Kenzü’l-Ummâl*, c.III, s.286, no:5924, 5925; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.XIII, s.96, no:12646-12648; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.512, no:1364.

Bu hadis-i şeriften anladığımızı göre, demek ki bazen dış görünüşü itibariyle bizim gözümüzün tutmadığı, ama Allah indinde makbul sevgili insanlar olabiliyormuş. O zaman sadece kavuklu, cübbeli hoca hacı takımına, eli tesbihli “Tamam bu müslüman, iyi insan.” diye meşhur olan insana değil, herkese iyi muamele etmemiz gerekiyor.

Büyüklerimiz:

“—Her gördüğünü Hızır bileceksin, her geceni Kadir bileceksin!” demişler.

Her gördüğünü Hızır AS bilirsin, “Acaba bu Hızır mı ki?” diye, edebinle güzel muamele edersin. Her geceni Kadir bilirsin, “Acaba Kadir gecesi bu gece mi?” diye ibadet edersin, sevap kazanırsın, zarar etmezsin. Sen birisine hüsn-ü zan ettiğin için zarar etmezsin, çok kârlara erişirsin. Öyle olmak lâzım!

Peygamber SAS Efendimiz’in bildirdiğine göre, Ammar RA âhirete göçtü, cennetine erdi, cemâline erdi. Peygamber Efendimiz’in nükebasından, nücebasından, yakınlarından mübarek bir zâttı. Bu devirde bize düşen de şu ki, biz de Allah’ın dostu olan, Allah yolunda giden kimseleri üzmemeye çalışalım!

“—Kimler Allah’ın dostudur?”

Bir sözü hiç hatırıңызdan çıkarmayın: Bütün müslümanlar Allah’ın velîsidir. Bütün Müslümanlar üstünde umumi bir velîlik vardır, hepsi Allah’ın velîsidir. Yani bütün müslümanlar bir kere umumi velîlikten velîlik nasibini almıştır. Onun için “Allah’ın velîsine düşmanlık

etmemek” deyince, işin içine “bir müslümanın kalbini incitmemek” girer. Böyle olursak hayra ereriz. Bak muhabbetten neler oluyor.

El-hamdü lillâh şu cami pırıl pırıl, nurânî... Mehmed Zahid Kotku Hocamız vardı, ahirete göçtü; öksüz, boynu bükük kaldık. Yan tarafa baktım da Allah sizlerden razı olsun, bir kuruş verenden de beş kuruş verenden de razı olsun... Pırıl pırıl, yemyeşil zeminli, cennet bahçelerinden bir bahçe gibi güzel bir yer olmuş. Kardeşlerimizin muhabbetinden...

Muhabbetle neler oluyor. Muhabbetten çok güzel şeyler oluyor, düşmanlıktan hiçbir şey hasıl olmuyor. İnsanlar birbirlerine düşmanlık edip ömürlerini birbirlerine zehir etmekle kalıyorlar.

Şu birbirleriyle harp eden, darp eden müslümanlar ne kazandılar? Elleri ne geçiyor? Beyrut'ta, Bağdat'ta, Tahran'da, Yemen'de, Afrika'da... Hiçbir şey geçmiyor. Muhabbetten çok şey oluyor da, düşmanlıktan hiçbir şey olmuyor, çok zararlar oluyor. Allah bizi muhabbet etmeyi öğrenenlerden eylesin...

Onun da tahsili var. Muhabbetin tahsili, tasavvuftur. Tahsil görmeyince nasıl muhabbet edeceğini bilemez ki.

“—Haydi bakalım, sen öğle ile ikindi arasında şu camide yalnız kalacaksın.” denilse, Mevlâ'sına nasıl dua edecek, ne yapacak bilemez ki. Muhabbetin de usulü var.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cennette; “Haydi kullarım, benden isteyin.” diyecekmiş, Allah

hepimizi erdirsin; o hitabın şerefini bize de ulaştırırsın. “Hocam, ne isteyelim?” diye dönüp alimlerine soracaklarmış. İstemeyi bilmek de hep ilimle ilgili. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi muhabbeti bilen, kardeşliği bilen, müslümanın kıymetini bilen kimselerden eylesin...

c. İki Kız Çocuğunu Yetiştiren Kimse

Bu beş hadîs-i şerîf; alfabetik başlangıçları aynı olduğu için peş peşe gelmiş hadîs-i şerîflerdir. Bunların hepsi kız evlat yetiştirmek veyahut kızları, kadınları gözetmekle, bakmakla ilgili hadîs-i şerîflerdir. Birbirleriyle ilgili olduğu için hepsini birden okudum.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

مَنْ عَالَ جَارِيَتَيْنِ حَتَّى تُدْرِكَا، دَخَلْتُ أَنَا وَهُ وَفِي
الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ

(م.ت. حسن غريب، وأبو عوانة، ك. عن أنس)

RE. 430/3 (*Men àle câriyeteyni hattâ tûdrikâ, dehaltü ene ve hüve fi'l-cenneti kehâteyni*)

(*Men àle câriyeteyni hattâ tûdrekâ*) “Her kim büluğa erinceye, yetişinceye kadar iki cariyeye bakar da geçimini tekeffül ederse...” Buradaki

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.77, no:4765; Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.148, no:1837; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.191, no:447; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.196, no:7350; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.404, no:8674; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.308, no:894; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.176, no:557; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVI, s.14, no:5420; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.448, no:45372; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XXI, s.60, no:22934.

cariye; esaretten gelme köle mânasına da gelir, insanın kendi kızlarına da cariye derler, yani evlatlarına da cariyesi derler, kız çocuk mânasına da gelir. “Her kim iki cariyeye, iki kıza büyüyünceye kadar bakarsa, geçimini üzerine alırsa...”

Neden? Bu kızlar zavallıdır, mazlumdur, zayıftır. Dışarıya çıksalar bir sürü kurdun arasında bu kuzucuklar ne yapacak? Parçalanırlar, bunlara yazık olur. “Kim onların geçimini temin ederse...”

(*Dehaltü ene ve hüve fi'l-cenneti kehâteyni*)
“O ve ben, ikimiz, cennete böyle gireriz.”

Parmaklarını birleştirmiş. Peygamber Efendimiz iki kıza bakan kimse hakkında böyle buyurmuş. Nafakasını temin edecek, bakacak, namusuyla yaşamasına yardımcı olacak.

Öteki hadîs-i şerîf yine Enes RA’dan rivayet edilmiş. Bu hadîs-i şerîf Tirmizî’de var, Müslim’de, Ahmed b. Hanbel ve Müstedrek’te var, hasen hadîs-i şerîf, hasenün garîbün deniliyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

مَنْ عَالَ ابْنَتَيْ نِ أَوْ أُخْتَيْ نِ أَوْ ثَلَاثًا، حَتَّى يَبِينَ
أَوْ يَمُوتَ عَنْهُنَّ، كُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ

(عبد بن حميد، حب. عن ثابت عن أنس)

⁵ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.191, no:447; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.406, no:1378; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.451, no:45384; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.58, no:22928.

RE. 430/4 (*Men àle'bneteyni ev uhteyni ev selâsen, hattâ yebinne ev yemûte anhünne, küntü ene ve hüve fî'l-cenneti kehâteyni*)

(*Men âlebneteyni ev uhteyni*) “Her kim iki kız çocuğuna bakarsa veyahut iki kız kardeşine bakarsa...”

(*Uht*) Kız çocuk demek, kız kardeş demek.

(*Ev selâsen*) “Yahut üç tanesine... (*Hattâ yebinne*) Yetişinceye kadar... (*Ev yemûte an hünne*) Babası anası ölünce...”

(*Küntü ene ve hüve fî'l-cenneti kehâteyni*) “Ben ve o cennette böyle oluruz, yan yana oluruz.” diye aynı mânayı ifade eylemiş. Bu *yebinne*, (bi'l-kesri ve't-teşkîri kuvveti'l-beden) yetişinceye kadar, vücudu kuvvetleninceye kadar, kendine bakacak haline gelinceye kadar demek oluyor, Burada ilk hadîs-i şerîften farklı ne oldu?

İki kız kardeşe bakmak da aynı oldu. Çünkü o da kız; biri evlat, biri kız kardeş; onun da durumu aynı. Bu kızlar, erkekler gibi güçlü kuvvetli değildir. Horozu görmez misin? Tavukların iki mislidir.

Erkekler yaradılışı itibariyle daha kuvvetlidir. Vurduğunu devirir. Ötekisi daha narin yapılı olur, yapı itibariyle öyledir. Sonra daha hassas olur. Bir şey söylesen kırılır, ağlar. Erkek kaya gibi sert olur, olur olmaz şeyden yıkılmaz, sağlam durur. Onun için onlara bakmak gerekiyor.

Bunlara bakmak, zayıfa yardım babından kahramanlık oluyor, zayıf bir kimseyi himaye etmiş oluyorsun. Tabi bir de onlara bakılmadığı zaman, gazetelerde okuyoruz; ne kötülükler

çıkıyor. O kendi geçimimi sağlayacağım derken kötü yollara düşüyor. “Bunu şunun için yaptım, bunun için yaptım.” diyor.

Biz bu yolları kapatacağız. Çünkü giden evlat bizden gidiyor. Bizim milletimizin ferdi gidiyor. Bigâne kalamayız ki. Yanlış yola sapan bizden gidiyor. Biz onların yanlış yola sapmaması için cemiyet olarak çalışacağız.

Bizim sıhhatimiz nereden belli olur? Yaptığımız işlerin tesirinden belli olur.

“—Şu cami sıhhatli bir cemaate sahip mi?”

“—El-hamdü lillâh, çok şükür, bu caminin cemaati çok sıhhatli...”

“—Nereden belli?”

Camiyi pırıl pırıl badana etti, halı döşedi. Sağını solunu, duvarları tahta döşedi; kışın ısıtıyor, yazın serinletiyor. Canlı! Canlılık emaresi yaptığı şeyden görünür. Biz onları engelleyebilirsek tamam, müslüman bir cemaatmişsiniz, anladım.

“—Demek ki sizin yanınıza sığınan kurtuluyor, aç kalıp açık kalıp kötü yola sapmıyor.” diye düşünür.

Eskiden bu böyle idi de şimdi kimsenin —bir apartmanda yaşadıkları halde— ötekisinden haberi olmadığından, böyle bir garip devir başladı. Bizim örfümüz böyle değil. Avrupa’da kimse kimseye bakmaz, evlat babasına fatura çıkarır. “Bizim eve gel.” diye yemeğe çağırır; ondan sonra fatura çıkartır. Yediği yemeğin parasını ona ödetir. İhtiyarladığı zaman huzurevine, ihtiyar evine bırakır.

Bizim örfümüz, töremiz öyle değildir! Biz anaya babaya, zayıfa, dula, yetime, kıza –hele kız olursa daha da önemli– bakarız. Hem dünya hem âhiret sevabı kazanırız. Cemiyetimiz de sıhhatli olur.

Almanya’da öyle aileler var ki Almanlarla ahbaplık etmiyor, müslüman ailelerle ahbaplık ediyor. Almanya’ya giden insanlar içinde çeşitli insanlar var da, müslümanlar, etrafından beğeniliyor:

“–Ne muhabbetli aile... Almanlar arasında bu muhabbet yok!” diye Almanlar onların arasına geliyor.”

“–Bu muhabbeti bizim aramızda görmüyoruz.” diye omuhabbete imreniyor.

Bizim töremiz böyledir. Biz zayıfa yardım ederiz, ecir kazanırız.

Maddî bir fayda düşünmeyiz. Mânevî ecirlerini düşünürüz. Ozaman cemiyetimiz sıhhatli olur.

d. Üç Kızı Yetiştiren Kimse

Diğer hadîs-i şerîf... Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ ، فَأَدَّبَهُنَّ وَزَوَّجَهُنَّ وَأَحْسَنَ
إِلَيْهِنَّ ، فَلَهُ الْجَنَّةُ

(د. عن أبي سعيد)

⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.359, no:4481; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.97, no:11943; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s.27, no:23; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Câmiü’l-Ehadîs, c.XXI, s.59, no:22931.

RE. 430/5 (Men àle selâse benâtin, feeddebehünne ve zevvecehünne ve ahsene ileyhinne, felehû'l-cenneh)

Teberrüken üçüncü hadîs-i şerîfin de mânasını vereceğiz:

(Men àle selâse benâtin) “Kim üç tane kızın, kız evladın geçimini yüklenirse... (Feeddebehünne) Ve onları terbiye ederse... (Ve zevvecehünne) Ve sonunda da evlendirirse...”

Bu terbiyenin sonu nereye varacak?

Bir; sahibine teslim edeceksin, Allah böyle yaratmış. Kız yaratmış, erkek yaratmış; bunlar evlenecek, insanın nesli devam edecek. Kanun böyle. Hz. Âdem Atamızdan itibaren böyle. Bu ne günah ne ayıp, hatta sevap. Bizim dinimiz tabiata uygun, her şeyin aslı, özü neyse onu öyle esasına oturtmuş dindir.

“—Ben iyi dindar olacağım, çok sevap kazanacağım, kadınlarla hiç evlenmeyeceğim.”

Müslümanlıkta öyle bir şey yok ki. Sen evlen; karına, çoluk çocuğuna bak, oradan daha çok ecir kazanırsın. Bizim dinimiz böyle demiştir. Bizim dinimiz insan tabiatına, hilkatine, yaratılışına, ihtiyaçlarına uygun dindir.

Kız da büyüdü mü bir zaman gelir, o seni ne kadar severse sevsin, sen onu ne kadar seversen sev, yuvadan uçma zamanı gelir. Geldi mi, geldi. Tamam, o da artık evlenecek, baş göz edeceksin.

Bana çok tesir etmiştir. Bahâüddîn-i Nakşibend Efendimiz hazretleri, Nakşî Tarikatı'nın

kurucusu olan o Allah'ın büyük velî kulu, hanımına demiş ki:

“—Hanım, şu bizim kız bülüğa erdiği zaman, büyüyünce beni haberdar et. Aman vakti geçirme, haberdar et!”

Bir zaman gelmiş, Valide hatun demiş ki:

“—Efendi hazretleri bizim kız büyüdü, bülüğa erdi.”

Hemen gitmiş, kendi dervişlerinden, ilmini beğendiği birkimseye:

“—Evladım, ben kızımı sana vereceğim.” demiş.

“—Efendim, ben yoksul bir talebeyim.”

“—Olsun, biliyorum.” demiş.

Onun kalbi pırıl pırıl, altın gibi kalp. O da sonra büyük evliyâullahtan oldu. Birkaç ay içinde düğünü yapılmış. Gelin giderken kızından özür dilemiş:

“—Ah kızım, kusuruma bakma, bu işler birden olmuyor, seni birkaç ay geciktirdim.” demiş.

Bülüğa ermesinin üzerinden birkaç ay geçti; on iki yaşında mı artık, ben yaşını unuttum, eskiden okuduğum bir hadise, tarihini unuttum ama küçücük kızken evlendiriyor da bir de özür diliyor.

Şimdi kız yirmi yaşına geliyor, yirmi iki yaşına geliyor, yirmi beş yaşına geliyor, otuz yaşına geliyor. Olmaz ki. Zamanı gelince erkek çocuğu da öyle. Bak bir hadîs-i şerîf geçti, babalar dikkat edin:

“—Bir baba erkek çocuğunu evlendirmezse, çocuk da hata işlerse...”

Evlenmedi ya, erkek çocuk kolay kolay zapt edilmez, evden çıkar, babası işte anası tutamaz. Bir kabahat işlerse hatalı bir şey yaparsa, “Vebali babayadır.” diyor.

Ne yapacak? Vakitlice evlendirecek. O da bir yuvanın sahibi olacak:

“—Benim karım var, çoluk çocuğum var.” diyecek.

Gençler avare olmayacak da cemiyet ciddi olacak. Bizim töremiz böyle.

Avrupa’da başka... Adam hiç evlenmiyor. Evlenmiyor da o ihtiyacı nerden karşılıyor? Günahtan karşılıyor. Günahtan karşılayınca cemiyet mahvoluyor, perişan oluyor. Maddî bakımdan da perişan oluyor mânevî bakımdan da perişan oluyor. Erkekler de perişan oluyor kadınlar da perişan oluyor, cemiyet mahvoluyor.

Nesebi gayri sahih bir sürü insan ortada. Hatta devlet reisliğine seçilmişlerden birisi için “babası belli değil” dediler. Meşhur biri, duymuşsunuzdur, adını söylemeyelim. Bak bizde ne güzel, on yedi- on sekiz yaşında buluşa erdiği zamanda yuvasını kuruyor; çocuk ciddi oluyor, avarelik olmuyor.

Şimdi koca delikanlı olmuş, babasının iki misli, eli cebinde, köşe başında zincir sallar, bir iş tutmamış, kazık kadar ama babasının kesesinden yer. Olmaz! Cemiyet sarsılıyor. Tam en üretici olacak çağda, en iş yapacak,

memlekete faydalı olacak çağda çocuk avare oluyor. Ondan sonra da otuz yaşına geliyor, otuz iki yaşına geliyor, otuz beş yaşına geliyor, evlendiriyorsun bu sefer de o otuz beş yaşına gelmiş, bir sürü huylar almış, bir kafa yapısına sahip olmuş; kız da yirmi sekiz yaşında, bu sefer de imtizaç edemiyorlar, kavga gürültü başlıyor. Yahu bunları on dört yaşında, on beş yaşında evlendirseydin, birbirleriyle uyuşur giderlerdi, intibak ederlerdi. Ağaç yaşken eğilir.

Hasılı görüyorsunuz şu konuşmanın başından beri birkaç misal karşımıza geldi, bizim dinimizin mantığı, muhakemesi insan tabiatına uygun ve her şeyi güzel. Bizim Avrupalıyı taklit etmemize lüzum yok. Taklit edersek ne oluruz? Onlar gibi perişan oluruz.

İsveç Emniyet Amiri Türkiye'ye geliyor da:

“—Ya biz bu bizim adamlarımızın intihar etmesinden bıktık.” diyor.

Dünyanın en müreffeh ülkelerinden biri; devlet, çalışmayana bile maaş veriyor; Evlilikten korkmasın diye, evlenene evlilik yardımı yapıyor. Kerataların yediği önünde, yemediği ardında; affedersiniz, ondan sonra yine intihar ediyorlar. Niye?

Sebebini bilememişler. Türkiye'ye geliyorlar. Neden Türkiye'ye geliyorlar?

Türkiye'de intihar nisbeti çok az da ondan. İstatistiklerden inceliyorlar:

“—Dünya üzerinde intiharın en az olduğu ülke neresi?”

El-hamdü lillâh müslüman ülkeler; Türkiye veyahut diğerleri.

“—Dur bakalım, neden oluyor?” diye geliyor.

Neden olacak, Müslümanlıktan. Sen de müslüman ol, Allah’ın emirlerine uy, insan tabiatına uygun bir hayatın olsun. Karı koca arasında muhabbet olsun, baba evlat arasında muhabbet olsun, ilgi olsun, sevgi olsun; bak o zaman intihar olur mu?

İntiharın günah olduğunu bilsin. Allah’ın takdirine rıza göstermeyi öğrensin. O zaman dağlar gibi belâlar başına yığılsa, müslüman kale gibi sağlam duruyor. Hani dalga denizin kenarındaki kayaya geliyor, bir çarpıyor, üzerinden akıp gidiyor, bakıyorsun kaya yine olduğu gibi duruyor.

Neden? Kaya da ondan.

من آمن بالقدر، أمن من الكدر.

(*Men âmene bi’l-kader, emine mine’l-keder*)

“Kadere inanan kederden uzak olur.”

Müslüman kadere iman edince üzüntü sarsamıyor, sıkıntı sarsamıyor; ölse şehit kalsa gazi, belaya uğrasa sabredip ecir kazanıyor, nimete erse şükredip ecir kazanıyor, müslümanın sırtı yere gelmiyor.

Adam sıkıntı içinde, konuşuyorsun; “Bu halime çok şükür, elhamdülillah.” diyor, “Ne yapalım, Mevla’mız böyle takdir etmiş.” diyor. Bakıyorsun yine sağlam. Avrupalı öyle değil, birazcık sıkıntıya uğradı mı şakağına tabancayı dayıyor,

çekiyor tetiği veyahut kendisini filanca yerden aşağıya atıyor, öldürüyor; ebedî cehenneme gidiyor.

“—Onun için dünyanın da âhiretin de saadetinin anahtarı nedir?”

Müslümanlıktır. Misal veriyoruz, misallerle anlatıyoruz, istatistiklerle anlatıyoruz. Dünyanın Batı’sını da Doğu’sunu da söyleyerek anlatıyoruz.

“—İnsanın bu dünyada mutlu, mesut, bahtiyar olmasının sebebi ne?”

Müslümanlık.

“—Cemiyetin yükselmesinin sebebi ne?”

Müslümanlık.

“—Her tarafın tertemiz, güzel olmasının sebebi ne?”

Müslümanlık.

“—İnsanların ruhî bakımdan sağlıklı sıhhatli olmasının sebebi ne?”

Müslümanlık.

Müslüman olmayan yerlerde maddî kalkınma olsa bile mânevî çöküntü olduğu için insanlar intiharlara sürükleniyor. Cemiyetlerin dışı seni yakar içi beni yakar; içinde bin bir türlü kusur oluyor.

“—Hocam bizim memleketin yüzde doksan dokuzu müslüman da niye bu haller oluyor?”

Yok, işte bak orada yanıldın, bu memleketin yüzde doksan dokuzu müslüman değil kardeşlerim!

“—Hocam ne söylüyorsun?”

Evet, hatta şu camileri dolduran insanları bir kurcalasan, çoğunun kalbinde ne kusur çıkar:

*Ümmîd-i vefâ eyleme her şahs-ı dagalde,
Çok hacıların çıktı haçı zîr-i bagalde.⁷*

[Her sahtekâr kişiden vefa bekleme,

Çok hacıların koltuğunun altından haçı çıktı.]

Bunlar müslümanlığı bilmiyor, cahil. Müslümanlık öğretilmemiş. Hadis bilmez, ayet bilmez, usul bilmez, erkân bilmez. Babası müslüman olduğu için müslüman evlâdı olduğundan nüfus kâğıdında Müslüman diye yazılmış. Müslüman değil! Hatta bazısı kâfir, inkâr ediyor, ama anlatsan anlayacak.

Biz bir seyahate gittik. Resmi bir iş için kazı yapmaya gittik. Devletin resmi vazifelisi olarak ben de kitabe okumaya gittim. Tabi adam kazı yaptıracığı için yanına projeleri çizecek, türbelerin resmini, bulunan şeylerin resmini çizecek birçok mimar, mühendis almış. Neyse bir ay kaldık, güneşte çalıştık. Güneşten alınımız yandı, burnumuzun üstündeki deri bile soyuldu. Döndük, dönerken kazıyı idare eden şahıs diyor ki:

“—Hocam, ben giderken sizden çok korktum.” diyor.

“—Hayrola, niye korktun?” dedim.

“—Mimar, mühendis çalıştıracığım diye, solculardan adam aldım; sen de Müslümansın.

---

⁷ Ziya Paşa (1825-1880), *Terkîb-i Bend*.

“Şimdi bunlar birbirleriyle kapışırlar.” diye yüreğini tuta tuta gitmiş.

Biz gittik, orada Van Gölü’nün kenarında oturduk, mehtaba baka baka:

“—İşte buraları Allah yaratmıştır, işte kâinatın nizamı budur.” filan deyince o solcu çocuk;

“—Haklısın hocam.” dedi, hak verdi.

Konuşulunca oluyor ama, İslâm’ı bilmediği için düşman.

Şimdi bizim hasımlarımız da;

“—Bak ben bu memleketin evladıyım, babam dedem belli, hepimiz şehid torunlarıyız. Şimdi ben bu memleketin kötülüğünü ister miyim? İstemem.” diyor.

Ama kâfir geliyor:

“—Bunlar bu memlekete zararlı, bunlar bu memleketi batıracak.” diye, öyle telkin ediyor ki...

“—Vay mülteci, gerici, vay çember sakallı!” bilmem ne.

Millet telkinden dolayı kendi kendine düşman oluyor.

Memleketi bular batıracak filan gibilerden. Biz batmasın diye kenardan köşeden tutmaya çalışıyoruz; “Aman bu ecdat yadigârı vatan elden gitmesin!” diye uğraşıyoruz. Adam İngiliz’in sözüne kanıyor, Rus’un kışkırtmasına, Bulgar’ın kışkırtmasına kanıyor. Beni hasım yerine koyuyor.

Ben bu memleketin sahibiyim. Buraya sonradan gelmiş bir kiracı değilim ki. Öz sahibi benim. Mantık bakımından Fatih'in kafası neyse, benim kafam da o... Bizim mantığımız, muhakememiz şu beldeleri almış olan dedelerimizin mantığı gibi. Onlar da sakallıydı, onlar da bizim gibi namaz kılardı, gericiydi. Takunyası var mıydı bilmiyoruz, herhalde mübareklerin o zamandan beri vardı. Onlar da böyle ezan okurlardı, onlar da böyle camileri doldururlardı, hepsi gericiydi el-hamdü lillâh...

Biz şimdi o yolu devam ettiriyoruz, bize ne kızılıyorsun? Sen nasıl oldun da bizim karşımıza geldin, şöyle bir düşün bakalım! Biz hep böyle gelmişiz tarihten; altı yedi asırdır, güldür güldür çağlayan gibi böyle müslüman olarak gelmişiz. Ah kardeşim sen nereden geldin? Sen Merih'ten mi indin? Sen nereden kâfir oldun?

Benim bu soruyu sormaya hakkım var, çünkü ben bu memleketi sonradan gelme bir sığıntı değilim. Bu memleket benim, elimde dedemden tapum var. Pekiyi, sen bana, bu memleketin ev sahibine nasıl hasım oluyorsun? Dağdan gelip bağdakini mi kovacaksın? Bu memleket benim, aleyhine çalışıp ben bu memleketi batırır mıyım? Ama İngiliz öyle diyor, Rus öyle diyor:

“—Bunlar gericiler, karşı devrimciler” ıvır zıvır.

O da ikna edecek bir şey buluyor ama işin doğrusunu bilmek lazım.

“—Camiyi kim yapar?”

Hacı efendi.

“–Çeşmeyi kim getirir?”

Hacı efendi.

“–Fakirleri kim doyurur?”

Hacı efendi.

“–Köyün yolunu kim yapar?”

Hacı efendi.

“–Yetime kim bakar?”

Hacı efendi.

“–Dula kim yardım eder?” Hacı efendi.

“–Okulu kim yapar?” Hacı efendi.

“–Hastaneyi kim yapar?” Hacı efendi.

“–Pekiyi, sen bu hacı efendiye ne diye düşmansın?”

Parasının dostu, para sahibinin düşmanı. Vay açığız vay! Senin o heriflerden, şöyle hayırlı bir şey yapıp da ortaya koyan var mı? Yine hepsi bizim yaptığımız. Biz biziz de, bizi böyle aldatıyorlar, birbirimize düşürüyorlar.

e. Üç-Beş Kızın Geçimini Üstlenen Kimse

Dördüncü bir hadîs-i şerîf:⁸

مَنْ عَالَ ابْنَتَيْ نِ أَوْ أُخْتَيْ نِ أَوْ خَالَتَيْ نِ أَوْ
عَمَّتَيْ نِ أَوْ جَدَّتَيْ نِ، فَهُوَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ؛ فَأِ

⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.385, no:959; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.289, no:13496; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1240; Ebü'l-Müncer RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XXI, s.59, no:22929.

نُ كُنَّ ثَلَاثًا فَهُوَ مُفْرَحٌ، وَإِنْ كُنَّ أَرْبَعًا أَوْ خَمْسًا،
فِيَا عِبَادَ اللَّهِ أَدْرِكُوهُ، أَقْرِضُوهُ، ضَارِبُوهُ

(طب. حل. عن أبي المجبر)

RE. 430/6 (*Men àleb'neteyni ev uhteyni ev hâleteyni ev ammeteyni ev ceddeteyni, fehüve maî fî'l-cenneti kehâteyni; fein künnen selâsen fehüve mündehün, ve in künnen erbean ev hamsen, feyâ ibâda'llâh edrikûhu, akridûhü dâribûhü*)

Burada da dedi ki;

(*Men àleb'neteyni*) “Her kim iki kızını geçindirirse, yani iki kızının geçimini üstüne alırsa...” Elbette alacağız, kızımız, tamam. (*Ev uhteyni*) “Veyahut iki kız kardeşini...” Tamam. Kız kardeş de anamızın babamızın evlâdı, bizim kardeşimiz, elbette alacağız.

(*Ev hâleteyni*) “Veyahut babanın kardeşleri olan iki halayı...”

Hâle, Arapça’da hala ve teyze mânasına gelir, iki mânaya da gelir. Yâni annenin veya babanın kız kardeşi, onlara bakarsa...

(*Ev ammeteyni*) “Veyahut annenin kız kardeşleri, babanın kız kardeşleri... (*Ev ceddeteyni*) İki nine yani iki anneanne veya babaanne...”

“Bu sayılanlara –ya iki kız evlat, ya iki kız kardeş, ya iki hala, ya iki teyze, ya iki nineye– kim bakarsa; (*fehüve maî fî'l-cenneh*) o benimle cennette yan yanadır.” buyurdu Peygamber Efendimiz.

(*Fein künne selâsen*) “Eğer üç kişi olurlarsa...”

İki diyor da üç olursa ne olacak?

O zaman Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

(*Fehüve mündehun*) “Buna yardım edilir.”

Üç tane olunca kolay mı? Erkek olsa her birisi bir yere çırak olur, memur olur, dükkân açar, işçi olarak çalışır, eve bir şey getirir, birikir. Bu kızlar evde duracak, para kazanma durumları yok. “Üç tane oldu mu, o zaman kendilerine bir yardım etme durumu bahis konusu olur.”

Ben hadîs-i şerîfin bu kelimesini; “Bu durumda bir kimse varsa, biraz elinden tutun!” mânasına anlıyorum. Çünkü *mündah vemendûhâ*; kendisine genişlik verilen kimse demek. Ama şu mânaya da olabilir:

“—Allah onlara, onun rızıkına bir genişlik verir.”

Fakat arkasından gelen ibareden ilk mâna daha doğru gibi geliyor.

(*Ve in künne erbaan ev hamsen*) “Eğer dört kişi olurlarsa veya beş...” Hem teyzeler var, hem halalar var, hem iki tane kızı var, hem de iki tane kız kardeşi var... Ev kadın dolmuş, ne olacak?

(*Feyâ ibâda’llâh*) “Ey Allah’ın kulları! (*Edrikûhu*) “Yetişin şunun imdadına!” Başı kadın dolmuş zavallının...

Edrikûhü. Edreke-yüdrîku-idrâk. “İmdadına yetişin!”

“—Başı eksik eteklerle doldu, siz de biraz yardım edin!” demek. (Ve akridühü) “Ona borç verin, ikram edin!”

Ayet-i kerimede geçiyor:

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا

(البقرة: ٢٤٥)

(Men ze'llezî yukridu'llâhe karden hasenen)
“Kim Allah’a güzel bir borç verir?” diyor âyet-i kerîmede.

Allah borç almaktan müstağnîdir de, kim hayır yaparsa, ahirette Allah onun sevabını vereceğinden, borç alıp vermek gibi böyle bir teşbihle bildirilmiş âyet-i kerîmede.

(Ve akridühü) “Ona borç verin!”

“—Buna iyilik yapın da Allah da size cennette mükâfatını versin.” mânasına...

(Dâribûhü) “Ortak olun, bununla ortaklık yapın!”

“—Onun yükünü biraz da siz paylaşın. Bu zavallıcığın başında dört beş tane kadın var, eksik etek; hepsi onun eline bakıyorlar. Eline geçen maaş şu kadar. Bu adamcağız bu küfeyle hepsini nasıl beslesin?” mânasına.

Buradan da anlıyoruz ki, ona yardımcı olmak lazım! Bakarsınız bir adamcağızın beş tane çocuğu var, altı yedi tane çocuğu var. El- hamdü lillâh biz yedi kardeşlik ama sıkıntıları oluyor. Allah’a hamd u senâlar olsun ama yardımcı olmak uygun olur.

f. Üç Kıza Bakan Kimse

Beşinci hadîs-i şerîf:⁹

مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ ، فَأَنْفَقَ عَلَيْهِنَّ ، وَأَحْسَنَ
إِلَيْهِنَّ ، حَتَّى يُغْنِيَهُنَّ اللَّهُ عَنْهُ ، أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ
الجنة البتة ، إلا أن يعمَلَ مَلَأَ لِيُغْفَرَ لَهُ
هُ . قِيلَ : أَوْ اثْنَتَيْنِ ؟ قَالَ : أَوْ اثْنَتَيْنِ

(الخرائطي في مكارم الأخلاق عن ابن عباس)

RE. 430/7 (*Men âle selâse benâtin, feenfeka aleyhinne, ve ahsene ileyhinne, hattâ yuğniyehünne'llâhü anhü, evcebe'llâhu lehü'l-cennete elbettete, illâ en ya'mele amelen lâ yuğferu lehû, kîle: Ev isneteyni? Kâle: Ev isneteyn*)

(*Men âle selâse benâtin*) “Her kim üç kızını tekellüf ederse onlara bakarsa... (*Feenfeka aleyhinne*) “Onlara infakta bulunur, malî olarak para harcarsa... (*Ve ahsene ileyhinne*) Onlara iyi muamele ederse, ihsanda bulunursa...”

(*Hattâ yuğniyehünne'llâhu anhü*) “Onlar kendisine ihtiyacı kalmayacak duruma erişinceye kadar...” Üç kişiye böyle ikramda bulunur da bakarsa... (*Evcebe'llâhu lehü'l-cennete elbettete*) “Muhakkak Allah ona cenneti vacib kılar.”

⁹ Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.209, no:615; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.342, no:2457; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.451, no:45387; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.59, no:22932.

Elbettete de muhakkak demek Arapça'da,

(*İllâ en ya'mele amele lâ yuğferu lehû*)
“Ancak mağfiret olunmayacak bir iş yapmışsa o müstesna.”

“—Mağfiret olunmayacak iş nedir?”

Adam kâfir, münkir, isterse seksen tane kıza baksın o zaman kıymeti yok, çünkü cennetin bedeli imandır. Cennetin anahtarı *Lâ ilâhe illa'llah*'tır. *Lâ ilâh'e illa'llah* demedikten sonra, isterse yüz seksen tane kıza baksın, olmaz. O zaman kıymeti yok.

Soruyorlar:

“—Hocam Edison cennete girecek mi, girmeyecek mi?” Nereden icap etti?

“—Bu adam her tarafı aydınlatıyor.”

Aydınlatırsa aydınlatsın; imanı yoksa girmeyecek. Ne var yani ne? Allah'a illa bir baskı mı yapacaksınız? Yapabilir misin ki?

“—Yâ Rabbi! İllâ bu kâfiri cennete al, elektrik icat etti!”

Öyle şey yok. Ona o aklı veren Allah... Eğer iman etmişse girer, kâfirse derdine yansın, şu lambadan daha beter yansın. Çaresi yok.

Bizi sıkıştırıyorlar: “Cennete girer.” desek, bize dinimize aykırı laf söylettirmiş olacak, kıs kıs gülecek. “Cehenneme girer.” desek:

“—Ya olur mu, bu kadar iyilik yapmış adam niye cehenneme giriyor?” diyecek.

En büyük iyilik, insanın mü'min olması. Mü'min olmadı mı o adam iyi değil. İman etmediği zaman –özel hayatını kurcala– ne haltlar karıştırır; sen onun dış boyasına bakma.

İnsanın iman etmesi lâzım; Allah'a inanacak, âhîret gününe inanacak, hesaba inanacak, boynunu uzatacak, Hakk'a teslim olacak. "Eğriye eğri doğru doğru, kimsenin hakkını yemem." diyecek. İnsan o zaman insan oluyor. Yoksa "Ben inanmıyorum ama iyi insanım." demekle olmuyor. Sen onu kime anlatırsan anlat, beni inandıramazsın. Biz çok gördük. "Filanca adamın çok iyi huyları var." Babası mü'mindi, çocuğu öyle terbiye etmiş, yine İslâm'dan o terbiyeleri almıştır da ondandır.

Almanya'da filan duyuyoruz. Bakıyorum, gülüyorum kendi kendime. "Şöyle güzel bir şey yapmış." diyorlar. Anası babası İslâmî terbiyeyi öyle vermiş ki adam dinden imandan çıktığı halde o huylar içine sindiği için onlardan vazgeçmiyor da ondan hâlâ yapıyor. Yardımseverlik duygusu, acıma duygusu vs. bu mü'minde var.

Kızlarla ilgili beş tane hadîs-i şerîf arka arkaya geldi. Kız, kız kardeş, teyze, hala, nine neyse, bunlar zayıf olduğu için bilhassa bunlara bakanlara cennet vaat edilmiş. Gözünüzü açın; etrafınızdaki bu zayıf, eksik eteklileri kollayın.

(*Kîle: Ev isneteyni?*) Devamında demişler ki: "İki tane de olsa olur mu?"

Burada üç tane dedi ya; "İki tane olsa da olur mu?" diye soruyorlar.

(Kâle: Ev isneteyni.) Peygamber Efendimiz: “Evet, iki tane de olsa olur.” buyuruyor.

Hadîs-i şerîflerin beş tanesi peş peşe bu mevzuda geldi, bunun da bir hikmeti vardır.

g. Dünya veya Ahireti Tercih Etmek

Gelelim öteki hadîs-i şerîfe... Ebû Hüreyre ve İbn-i Abbas RA’dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

مَنْ عُرِضَتْ لَهُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ، فَأَخَذَ الْآخِرَةَ
وَتَرَكَ الدُّنْيَا، فَلَهُ الْجَنَّةُ؛ وَإِنْ أَخَذَ الدُّنْيَا وَتَرَكَ
الْآخِرَةَ، فَلَهُ النَّارُ

(كر. عن أبي هريرة وابن عباس)

RE. 430/8 (Men uridat lehü'd-dünyâ ve'l-âhiretü, feehaze'l-âhirete ve tereke'd-dünyâ, felehü'l-cennetü; ve in ehaze'd-dünyâ ve tereke'l-âhirete, felehü'n-nâr.)

(Men uridat lehü'd-dünyâ ve'l-âhiretü) “Her kime ki hem dünya hem de ahiret arz olunur...”

Önünde iki imkân belirdi: İsterse dünyalık sahibi olacak, zengin olacak; isterse ahireti tercih edecek, sevap kazanacak, cennetlik olacak. İki ihtimal var; bu yoldan giderse zengin olacak; köşkler, saraylar, arabalar, hizmetçiler,

¹⁰ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LXV, s.323, no:8326; Ebû Hüreyre RA ve Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.227, no:6276: Camiü'l-Ehadîs, c.XXI, s.63, no:22944.

baklavalara, börekler, kaymaklar bu tarafta gırla gidecek. Ama dünyada; din, iman, ahiret sevabı yok. Diğer taraftan giderse mahrumiyet ve sıkıntı ama sonunda cennet var. Hak yol, doğru yol burası; ötekisi eğri yol...

“Kim kendisine dünya ve âhiret takdim edildiği, arz edildiği zaman, (*feehaze'l-âhirete ve tereke'd-dünyâ*) âhireti alırsa ve dünyayı terk ederse; (*felehü'l-cenneh*) Allah ona cenneti verir.”

(*Ve men ehaze'd-dünyâ ve tereke'l-âhireh*)
“Kim dünyayı alır daâhireti boş verirse, âhireti terk ederse; (*felehü'n-nâr*) “Ona da cehennem olur.”

Demek ki insanın karşısına yol çatalı çıktığı zaman menfaatsiz görünse bile Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızası tarafını tercih edecek. Faydalı, kârlı görünse bile Allah'ın rızasına aykırı yola girmeyecek.

Kesenin ucunu, fermuarını açmışlar, deste deste beş binlikleri on binlikleri gösteriyorlar:

“—Hâkim bey, bizim dediğimizi yaparsan bu paralar senin olacak.”

Paraları görüyor, on binlik desteler, milyonlar gelecek. Ama rüşvet, yanlış yol... Menfaat var ama günah! Onu yapmıyor.

“—O paralar senin başına çalınısın! Gel bakalım buraya, sen rüşvet teklif ettin, bir de şuradan zabıt tutun, sokun şunu içeri.” diyor.

“—Ama şu yol hayırlı. Gel bu yola git!”

Biraz sıkıntılı, biraz üzüntülü, biraz meşakkatli geliyor. O meşakkate katlanır, tahammül ederse cenneti kazanır.

Bu hadîs-i şerifte bu kadar söylenmiş.

Ben başka bir hadîs-i şerifte de şöyle okudum; şimdi onu da nakletmenin zamanı geldi.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:¹¹

مَنْ كَانَتْ نِيَّتُهُ الْآخِرَةَ، جَمَعَ اللَّهُ شَمْلَهُ، وَجَعَلَ غِنَاهُ
فِي قَلْبِهِ، وَأَتَتْهُ الدُّنْيَا وَهِيَ رَاغِمَةٌ؛ وَمَنْ كَانَتْ
نِيَّتُهُ الدُّنْيَا، فَفَرَّقَ اللَّهُ عَلَيْهِ أَمْرَهُ، وَجَعَلَ فَقْرَهُ بَيْنَ
عَيْنَيْهِ، وَلَمْ يَأْتِهِ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا مَا كَتَبَ لَهُ

(د. حم . حب . طب . هب . عن زيد بن ثابت)

(Men kânet niyyetehü'l-âhireh, cemea'llâhu şemlehû, ve ceale gınâhu fî kalbihî, ve etethü'd-dünyâ ve hiye râğimetün; ve men kânet niyyetehü'd-dünyâ, farraka'llâhu aleyhi emrahû, ve ceale fakrahû beyne ayneyhi, ve lem ye'tihî mine'd-dünyâ illâ mâ kütibe lehû)

(Men kânet niyyetehü'l-âhireh) “Her kimin ki niyeti ahiret olursa, dünyayı değil âhireti tercih

¹¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.128, no:4095; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.183, no:21630; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.455, no:680; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.V, s.143, no:4891; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.288, no:10338; Zeyd ibn- i Sâbit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.206, no:6187: *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.341, no:23681.

ederse, (*cemea'llàhu şemlehû*) Allah onun iki yakasını bir araya getirir, yardımcısı olur, işlerini düzeltir, rast getirir. (*Ve ceale gınâhu fî kalbihî*) Gönlüne bir zenginlik verir, içine bir huzur verir, gönül zenginliği ihsân eder. İşleri de rast gider, gönlü de hoş olur.

(*Ve etethü'd-dünyâ ve hiye râğimetün*) Dünyalıktan nasibi, parası, pulu, maaşı, rızkı da yine burnunu sürte, sürte onun arkasından gelir.”

En çok hoşuma giden tarafı da bu. Bu cümleyi okudukça gülesim geliyor. Kös kös gelir, mecburen gelir. Hani insanın kuzusunun, köpeğinin, kendisine bağlı bir şeyinin ardından gelmesi gibi burnu sürte sürte gelir. Gelmek istemese, keçi gibi inat etse bile, sürüne sürüne gelir.”

Allah nasib etmişse kim, nasıl mâni olabilir? Allah dilemiş: “O kuluma, o nimet gelecek!” diye, kim mâni olabilir? Dünyalık ona gelir. Ahireti tercih etmenin kârını gördün mü?

Gönül huzuru, rahatı bir, işlerinin intizama girmesi iki, yine dünyalıktan da nasibini almak, üç... Muradı oldu, daha ne istiyor? Her bakımdan sevap da kazandı, dünyası da ahireti de mamur oldu.

Buna mukabil, öteki tip insanı düşünelim:

(*Men kânet niyyetehü'd-dünyâ*) “Bir insanın gayesi, amacı dünya olursa; dünyalığı, parayı, pulu, maddeyi arzu ederse...”

“—Boş ver hesabı, kitabı, cenneti; boş ver âhiretin sevabını... Ben bu dünyada bir sarı Mercedes’e sahip olayım da, bir de Boğaziçi’nde bir köşküm oldu mu, âhiretin hesabı beni ilgilendirmez, bu dünyaya bir defa geleceğim.” derse.

Farz edelim, bir insan bu mantıkla hareket ederse. Böyle diyenler çok ya... (*Farraka’llàhu aleyhi emrahû*) “Allah onun işlerini darmadağın dağıtır, yayar, perişan eder, toparlayamaz hale getirir.”

Telaş, üzüntü; o taraftan bir sıkıntı, bu taraftan bir sıkıntı... Oradan gemisi batar, buradan otobüsü devrilir, öbür taraftan tırı kaza yapar, beri taraftan karısı kendisine bir oyun eder, öbür taraftan oğlu şöyle yapar. İşleri dağılır.

“—Kim dağıtıyor?”

Her şeyi yapan Allah’tır, Allah dağıttı.

“—Neden?”

Ceza olarak. Sen misin haramı tercih eden, al bakalım! Haramdan aldı; faizden, içkiden, kumardan, zinadan aldı, cebine parayı koydu. Bu haram parayı cebine koyunca, öbür taraftan helâl parasından birkaç misli fazlası gider.

“—Nasıl gider?”

Ya doktora ya kazaya, ya hırsızlara, ya dolandırıcılara gider. Hiçbir şey yapmaz, bilmez. “Bu tarafta kâr edeceğim.” diye, aldığı paradan fazlası gittikten sonra, bu kâr değil ki, bu akıllılık değil ki.

(*Ve ceale fakrahû beyne ayneyhi*) “Allah fakirlik korkusunu iki kaşının, gözünün arasına diker, sallandırır. Gözünün önünden fakirlik gitmez.”

“—Açlıktan ölüvereceğim!” sanır.

Be adam, üç tane fabrika, dokuz tane apartmanın var, her birinden varidat gelip duruyor; ne korkuyorsun fakirlikten? Benim şu kadar maaşım var, ben bile korkmuyorum. Korkutur, Allah onu korkutur. Fakirlik gözünün önünden gitmez.

“—Zekât ver!”

Veremez.

“—Hayır yap!”

Yapamaz.

“—Ye!”

Yiyemez.

Mehmed Zâhid Kotku Hocamız Rh.A. derdi ki;

“—Rızık insanın boğazından geçendir.”

Boğazından geçmedikten sonra, kasada duran paradan ne fayda! Demek ki şeytan fakirliği iki gözünün önüne getirtiyor veya Allah ceza olarak onu öyle gösteriyor. Fakirlikten ödü patlayıp titrer de hiçbir hayır yapamaz. Rahat da edemez, rahat yüzü de göremez.

Üçüncüsü ve en üzülecek şeylerin birisi de:

(*Ve lem ye'tihî mine'd-dünyâ illâ mâ kütibe lehû*) “Bütün çırpınmalarına rağmen, dünyalıktan eline Allah'ın yazdığından fazlası da geçmez; kısmetinde, kaderinde ne varsa o geçer.”

Buyur işte, hadi bakalım, oturdun mu? En sıkıntılı duruma düştün mü? Düştün.

“—Neden?”

Zaten Allah ne yazmışsa ondan fazlası gelmedi; ceza olarak sende yaptığın haramlarla baş başa kaldın, durum da değişmedi.

Onun için, karşınıza çatal iş çıktığı zaman ahiret tarafını tercih edin; dünyayı, haramı tercih etmeyin! Ahireti, sevabı tercih edin!

Sözünü uzattım ama bu, mühim bir derstir. Çünkü insanoğulları bu tarzda çok imtihan olur. Memura rüşvet teklifi gelir, bilmem kime ne teklifi gelir, hayatta hep bu imtihan olur. İnsan menfaati ile imtihan olur. İnsanın sevgisi, bağlılığı, sevdiği tarafa olan bağlılığından, sevgisinden dolayı yaptığı fedakârlıkla ölçülür.

“—Sen Allah’ı seviyor musun?”

“—Seviyorum.”

“—Nereden belli? Hiç fedakârlık yapmadın ki. Ne para verirsin ne gayret edersin, ne uykunu terk edersin, ne bir hayır hasenât yaparsın; nereden belli?”

Allah onun ileride, “Yâ Rabbi! Ben seni seviyordum, yolunu seviyordum.” diye ukala ukala, yalan yanlış konuşmasına meydan vermemek için bu dünyada imtihan eder, hüccetlerini hazırlar, ahirette itiraza mecali kalmaz.

Mutlaka her insanın imanı imtihan olur. Bakalım sâdık mı kâzib mi, doğru mu eğri mi, yalan mı gerçek mi? Onu anlamak için Allah imtihan

eder. Hep bu imtihana mâruz olduğumuzdan hakkı tutun, hayrı tutun, sevap tarafını tutun; menfaat için günah tarafına kaymayın! Ondan hayır, bereket gelmez. Onun için bunu biraz uzunca izah ettik.

Sonraki hadîs-i şerif...

h. İstemedenden Verileni Kabul Etmek

Bu hadîs-i şerif Taberânî'de, İbn-i Hibbân'da ve daha başka kaynaklarda var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹²

مَنْ عُرِضَ لَهُ شَيْءٌ مِنْ هَذَا الرِّزْقِ مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ،
وَلَا إِشْرَافِ نَفْسٍ فَلْيَتَوَسَّعْ فِي رِزْقِهِ، وَإِنْ كَانَ
عَنْهُ غَنِيًّا، فَلْيُوجِّهْهُ إِلَى مَنْ هُوَ أَحْوَجُ إِلَيْهِ مِنْهُ

(حم.ع.طب.ض.هب. عن عائذ بن عمرو المزني)

RE. 430/9 (*Men urida lehû şey'ün min hâze'r-rızkı min gayri mes'eletin, ve lâ işrâfi nefsin, felyetevessa' bihî fî rizkîhî, ve in kâne anhü ganiyyen, felyüveccihhü ilâ men hüve ahvecü ileyhi minhü*)

(*Men urida lehû şey'ün min hâze'r-rızk*). “Her kim ki şu rızıktan kendisine bir şey ikram olunmuşsa, (*min gayri mes'eletin*) istemedenden...”

¹² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.65, no:20667; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XVIII, s.19, no:30; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.281, no:3554; Hâris, *Müsned*, c.I, s.483, no:308; Aiz ibn-i Amr el-Müzenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.463, no:16562; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.63, no:22943.

Mes'ele, burada dilencilik demek. Kelimelerin o devirdeki mânâsıyla şimdiki mânâları arasında farklılık vardır; bunu lisanı iyi bilenler kavrar da başkaları anlamaz.

“Sen istemeden sana rızıktan bir şey ikram olunursa... (*Ve lâ işrâfi nefsin*) Kendi canın da ona teveccüh edip de onun peşine takılmadan, (*min tarafî'llâh*) sana bir yerden bir ikram, bir rızık geldi; Allah tarafından. (*Felyetevessa' bihî fî rızıkıhî*) Böyle bir kimse o kendisine gelen şeyi alsın, onunla rızıkında bir genişlik sağlasın.” Filanca adam gelmiş; falanca yerden bir kovanın içinde Antep bulamacı getirmiş. İstemedi, talep etmedi, dilenmedi, bir şey yapmadı. “Al kardeşim!” dendi, verildi. O zaman alsın...

(*Ve in kânû anhü ganiyyen*) “Eğer buna ihtiyacı yoksa, (*felyuveccihhü ilâ men hüve ahvecü ileyhi minhüm*) o zaman kendisinden daha muhtaç olan kimseye versin!”

Alsın; kendisinden daha muhtaç kimseye verebilir. Şimdi burada bir kaide çıkıyor. Bazı kimseler; “Benim ihtiyacım yok, istemem!” diyor. Allah müsaade etmiş oluyor. Hadîs-i şerîf geldi sıradan, onu okuyoruz.

Demek ki istemeden, canı çekmeden, ona gayret sarf etmeden kendisine böyle bir şey gelirse, bir ikram bir rızık babında bir şey gelirse, onu kabul etsin, onunla rızık biraz genişlesin. Ama hiç ihtiyacı yoksa, alsın da, “Şu benden daha fakir!” diye başkasına tevcih etsin veyahut almadan; “Bunu şuna ver!” desin.

Birisi, Peygamber Efendimiz SAS kendisine bir şey verdiği zaman:

“—Yâ Rasûlallah, istemem!” demiş.

Onun üzerine Peygamber SAS böyle buyurmuş:

“—Ey filanca! Sen istemeden ben uygun gördüm, verdim, kabul et!” demek istemiş.

i. Musibete Uğrayanı Ziyaret Etmek

Bir hadîs-i şerîf daha okuyuvereyim. İbn-i Mesud RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

مَنْ عَزَى مُصَابًا، فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ

(ت. وضعفه، ه. وابن السنن في عمل يوم وليلة، ق. عن ابن مسعود)

RE. 430/10 (*Men azzâ musâben, felehû mislü ecrihî*)

(*Men azzâ musâben*) “Her kim bir musibete uğramış kimseyi taziye ederse... ‘Geçmiş olsun kardeşim, başına böyle bir sıkıntı gelmiş.’ diye gönül alıcı sözlerle onun acısına ortak olursa, musibetine teselli verirse; (*felehû mislü ecrihî*)

¹³ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.240, no:993; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.85, no:1591; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.59, no:6880; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.13, no:9283; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.239, no:378; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.24, no:1621; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VI, s.63; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.V, s.9; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.345, no:946; Şâşî, *Müsned*, c.I, s.494, no:418; Temmâm, *Fevâid*, c.III, s.127, no:1125; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.III, s.427, no:1676; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.658, no:42608; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXI, s.65, no:22949.

o musibete uğrayan insanın kazandığı sevap kadar bir sevap da ona gelir.”

Demek ki biz müslümanlar, kardeşlerimizin sıkıntılarını görünce teselli de edeceğiz. Bu da dilimizle oluyor. İnsanın eti yenmez, derisi giyilmez, kemiği tırnağı bir işe yaramaz. Nesi vardır? Tatlı dili vardır.

“—Kardeşim, bunlar Allah’tan geliyor.” der, teselli eder. Onun da ecir kazanmaya faydası oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizleri tatlı dilli, güleç yüzlü, müslüman kardeşleriyle kardeşliği canlı canlı, güzel güzel yapan, muhabbetli, hoş halli, uyanık, temiz, has halis müslümanlar eylesin... Etrafına hayrı, bereketi, faydası olanlardan eylesin... Etrafındaki fukaraya, muhtaçlara elini uzatıp, onları kanatları altında himaye edip, dünya ve ahiretin hayrını, sevabını, cennetini, cemâlini kazananlardan eylesin...

Fâtiha-ı şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

28. 04. 1985 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

